

УДК 343.9

DOI: 10.31733/2078-3566-2022-3-249-255

Юлія СТЕПАНОВА®

кандидат юридичних наук, старший дослідник
(Національна академія Державної прикордонної
служби України імені Богдана Хмельницького,
м. Хмельницький, Україна)

ВИДИ КРИМІНАЛЬНИХ ПРАВОПОРУШЕНЬ, ПРОТИДІЯ ЯКИМ ЗДІЙСНЮЄТЬСЯ ДЕРЖАВНОЮ ПРИКОРДОННОЮ СЛУЖБОЮ УКРАЇНИ

Законодавство не містить чіткого переліку кримінальних правопорушень, яким протидіє Державна прикордонна служба України. Тому під час їх встановлення ми виходили з нормативної основи діяльності ДПСУ, аналізуючи види кримінальних правопорушень, протидія яким здійснюється ДПСУ, крізь призму функцій та співставленні їх із завданнями та повноваженнями прикордонного відомства. Під час дослідження встановлено, що окремі з функцій безпосередньо вказують на протидію кримінальній деліктності, інші – хоча і опосередковано, але їх виконання в підсумку спрямоване на протидію кримінальним правопорушенням.

Ключові слова: протидія, кримінальне правопорушення, кримінальна деліктність, функції, державний кордон, тимчасово окупована територія, виключна (морська) економічна зона.

Постановка проблеми. Результативність діяльності правоохоронних органів у протидії кримінальній деліктності залежить від чіткого розмежування їх повноважень та тісної взаємодії як між собою, так і з іншими органами державної влади та громадськими організаціями. А стосовно діяльності ДПСУ – і з міжнародними організаціями та правоохоронними органами закордонних держав, оскільки кримінальні правопорушення, протидія яким здійснюється ДПСУ, здебільшого мають транскордонний характер. Основою такого розмежування і взаємодії є визначення напрямів впливу правоохоронних органів на кримінальну деліктність, тобто визначення того, на протидію яким кримінальним правопорушенням спрямована їх діяльність.

Практичну діяльність ДПСУ щодо протидії кримінальній деліктності здебільшого пов'язують із припиненням нелегальної міграції та контрабанди. Результати оперативно-службової діяльності підтверджують таке бачення. Згідно з Публічним звітом ДПСУ у 2021 році прикордонники припинили 1,7 тис. кримінальних правопорушень, затримали приблизно 15,3 тис. нелегальних мігрантів, з них – 1,5 тис. осіб за незаконне перетинання державного кордону, не допустили вивезення за кордон 36 осіб, потерпілих від торгівлі людьми. Окрім того, виявлено та вилучено 630 одиниць зброї, 30,4 тис. боєприпасів, 36 кг вибухових речовин. Вилучено 700 кг наркотичних засобів [1].

Однак треба враховувати, що це лише зовнішні вияви більшості кримінальних правопорушень. Велика їх кількість є частиною більш масштабних кримінальних, соціально-політичних, політико-військових явищ та процесів. Тож за випадками протиправного перетинання державного кордону може бути прихована налагоджена діяльність злочинного угруповання щодо незаконного переправлення осіб через державний кордон України, спроби створення штучної міграційної кризи як засобу ведення гібридної війни [2]. З початку дії правового режиму воєнного стану основна категорія мігрантів, яких переправляють через державний кордон, – це особи, які ухиляються від призову на військову службу. До того ж зброя, боєприпаси та вибухові речовини, які переміщуються, можуть призначатися для забезпечення діяльності незаконних збройних та воєнізованих формувань, терористичних груп чи організацій, вчинення кримінальних правопорушень проти основ національної безпеки України тощо. Це впливає й на видозміну корупційних ризиків у діяльності прикордонників.

З огляду на це виникає нагальна потреба чітко визначити коло тих кримінальних правопорушень, протидія яким має здійснюватися ДПСУ.

© Ю. Степанова, 2022

ORCID ID <https://orcid.org/0000-0001-7698-3486>

yulia.sp81@ukr.net

Аналіз публікацій, в яких започатковано вирішення цієї проблеми. Різним аспектам протидії кримінальній деліктності ДПСУ присвячені наукові праці багатьох фахівців у сфері прикордонної безпеки. Окремі з них акцентують на діяльності ДПСУ як суб'єкта протидії кримінальній деліктності. Серед них, зокрема, монографія О. Гриньків «Теоретико-правові засади кримінально-правового та оперативно-розшукового забезпечення оперативно-службової діяльності Державної прикордонної служби України», дисертаційні дослідження Ю. Курилюка «Адміністративно-правові та кримінологічні засади забезпечення правопорядку в прикордонній сфері України», Я. Кушніра «Державна прикордонна служба України як суб'єкт протидії порушенню порядку в'їзду на тимчасово окуповану територію України та виїзду з неї». Низка публікацій стосуються кримінально-правової та кримінологічної характеристики видів кримінальної деліктності, яким протидіє ДПСУ. Це, зокрема, праці Г. Паламарчук, А. Притули, Н. Орловської, С. Філішова, С. Халимона та ін.

Однак вбачається, що під час визначення кола кримінальних правопорушень, протидія яким здійснюється ДПСУ, треба виходити, насамперед, з нормативної основи діяльності ДПСУ як правоохоронного органу спеціального призначення, що реалізує державну політику у сфері безпеки державного кордону та охорони суверенних прав України в її виключній (морській) економічній зоні [3]. Інакше кажучи, йдеться про аналіз через призму змісту функцій, якими наділена ДПСУ. Водночас потребує оцінки відповідність стану нормативного забезпечення діяльності ДПСУ щодо протидії кримінальній деліктності тим викликам і загрозам, що зумовлені війною та супутніми їй суспільними явищами.

Метою статті є визначення видів кримінальних правопорушень, протидія яким здійснюється ДПСУ шляхом аналізу функцій прикордонного відомства.

Виклад основного матеріалу. ДПСУ як суб'єкт протидії кримінальній деліктності спрямовує свою діяльність на 1) попередження (запобігання) певним видам кримінальної деліктності (реалізацію системи заходів, спрямованих на виявлення та усунення причин і умов кримінальних правопорушень); 2) виявлення та припинення кримінальних правопорушень, частково розкриття силами оперативно-розшукових підрозділів; 3) надання допомоги і захисту потерпілим від кримінальних правопорушень; вжиття правових заходів щодо суб'єктів кримінальних правопорушень та осіб, причетних до їх вчинення (наприклад, у разі незаконного переправлення мігрантів діяльність ДПСУ буде спрямована на встановлення особи нелегальних мігрантів, можливої належності їх до збройних сил російської федерації, терористичних угруповань або ж категорії «ухилянтів» від військової служби; вирішення питань про визначення місця тимчасового тримання мігрантів (при необхідності), видворення в країну походження або прийняття заяв про визнання осіб біженцями або особами, які потребують додаткового захисту тощо).

Однак законодавство не містить чіткого переліку кримінальних правопорушень, яким протидіє ДПСУ. Завдання прикордонного відомства, яке визначено в Законі України «Про Державну прикордонну службу України», опосередковано вказує на напрям спрямування зусиль. Зокрема, в ст. 1 вказано, що «на Державну прикордонну службу України покладаються завдання щодо забезпечення недоторканності державного кордону та охорони суверенних прав України в її прилеглий зоні та виключній (морській) економічній зоні».

Водночас відповідно до ч. 4 ст. 2 Закону України «Про державний кордон України» забезпечення недоторканності державного кордону України визнається метою його охорони, що, у свою чергу, є невід'ємною складовою загальнодержавної системи захисту державного кордону.

У Словнику української мови «завдання» визначається як «наперед визначений, запланований для виконання обсяг роботи, справи» [4, с. 40]. Наприклад, А. Кумейко, аналізуючи адміністративно-правовий статус СБУ в системі суб'єктів протидії кримінальній деліктності, визначає, що завдання СБУ як правоохоронного органу спеціального призначення та як суб'єкта протидії кримінальній деліктності являють собою закріплені на нормативно-правовому рівні напрями діяльності, що спрямовані на досягнення кінцевої мети – забезпечення державної безпеки України [5, с. 13].

Законодавець, визначаючи завдання ДПСУ щодо забезпечення недоторканності державного кордону та охорони суверенних прав України в її прилеглий зоні та виключній (морській) економічній зоні, не дотримався принципів нормотворчості

(принципу техніко-юридичної досконалості) та поєднав мету і напрям діяльності ДПСУ. Тому вважаємо, що викладене у Законі України «Про Державну прикордонну службу України» завдання потребує уточнення.

Конкретизація нормативно визначеного завдання відбувається через функції ДПСУ, визначені у ст. 2 Закону України «Про Державну прикордонну службу України». До того ж з огляду на подвійний статус ДПСУ як правоохоронного органу (органу забезпечення правопорядку) та військового формування, її функції повинні мати правоохоронний (або безпековий) та військовий (оборонний) характер. Це відповідатиме і розумінню ДПСУ як складової сектора безпеки і оборони відповідно до Закону України «Про національну безпеку України».

Принагідно зазначимо, що хоча сучасна нормотворча практика відходить від визначення функцій правоохоронних органів, відповідно до ст. 85 Конституції України Верховна Рада України уповноважена затверджувати загальну структуру, чисельність та визначати функції утворених відповідно до законів України військових формувань. Це вказує на обов'язковість закріплення функцій ДПСУ в законодавстві.

Отже, поглянемо на функції ДПСУ з метою визначення кола основних кримінальних правопорушень, яким вона протидіє.

Аналізуючи функції ДПСУ (ст. 2 Закону України «Про Державну прикордонну службу України»), бачимо, що окремі з них безпосередньо вказують на протидію кримінальній деліктності, інші – хоча і опосередковано, але їх виконання в підсумку спрямоване на протидію певним правопорушенням.

Тож перша функція – охорона державного кордону України на суші, морі, річках, озерах та інших водоймах з метою недопущення незаконної зміни проходження його лінії, забезпечення дотримання режиму державного кордону та прикордонного режиму. В межах її виконання здійснюється протидія: 1) кримінальним правопорушенням проти основ національної безпеки України; 2) кримінальним правопорушенням у сфері недоторканності державних кордонів, кримінальним правопорушенням проти встановленого порядку переміщення через державний кордон України певних товарів/предметів, кримінальним правопорушенням проти довкілля та ін. – у разі, якщо основним або додатковим безпосереднім об'єктом кримінального правопорушення є режим державного кордону або прикордонний режим.

Друга функція полягає у здійсненні в установленому порядку прикордонного контролю і пропуску через державний кордон України та до тимчасово окупованої території і з неї осіб, транспортних засобів, вантажів, а також виявлення і припинення випадків незаконного їх переміщення та спрямована на протидію: 1) кримінальним правопорушенням у сфері недоторканності державних кордонів та кримінальним правопорушенням проти встановленого порядку переміщення через державний кордон України певних товарів/предметів – у разі, якщо вони пов'язані із переміщенням осіб чи товарів/предметів через пункти пропуску через державний кордон України (пункти контролю); 2) порушенню порядку в'їзду на тимчасово окуповану територію України та виїзду з неї.

Звернемо увагу на втрату чинності Законом України «Про особливості державної політики із забезпечення державного суверенітету України на тимчасово окупованих територіях у Донецькій та Луганській областях» та внесення змін до Закону України «Про забезпечення прав і свобод громадян та правовий режим на тимчасово окупованій території України», відповідно до якого на адміністративній межі між тимчасово окупованою територією та іншою територією України рішенням Ради національної безпеки і оборони України, введеним в дію Указом Президента України, може запроваджуватися тимчасовий прикордонний контроль (ч. 2 ст. 3). Однак з 24 лютого 2022 року у зв'язку із початком війни на межі між тимчасово окупованою територією та іншою територією України проходить лінія зіткнення, адміністративної межі не визначено, прикордонний контроль не здійснюється.

Третя функція пов'язана з охороною суверенних прав України в її виключній (морській) економічній зоні (далі – ВЕЗ) та контролем за реалізацією прав і виконанням зобов'язань у цій зоні інших держав, українських та іноземних юридичних і фізичних осіб, міжнародних організацій.

Кримінальні правопорушення, які вчиняються у ВЕЗ, за висновком А. Притули, як правило, торкаються економічних інтересів України, порушують її права на використання ресурсів виключної (морської) економічної зони, порушують

найважливіші інститути кримінально-правового захисту: особисту, економічну, екологічну та суспільну безпеку, здоров'я населення, безпосередньо посягають на мир, безпеку людства і міжнародний правопорядок [7].

З цим варто погодитись, якщо розглядати в межах кримінальних правопорушень, які вчиняються у ВЕЗ, дві групи кримінальних правопорушень: 1) кримінально карані порушення законодавства України про ВЕЗ та 2) інші кримінальні правопорушення, які вчиняються у ВЕЗ. Додатковим підтверджуючим аргументом для виділення другої групи є визначення в Законі України «Про боротьбу з тероризмом» обов'язку центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері захисту державного кордону та органів охорони державного кордону забезпечувати безпеку морського судноплавства в межах територіальних вод та виключної (морської) економічної зони України під час проведення антитерористичних операцій (ч. 5 ст. 5).

Перелік кримінально каранних порушень законодавства України про ВЕЗ можемо визначити з огляду на функціональне призначення ВЕЗ. До них можемо віднести кримінальні правопорушення, об'єктом яких є безпека ВЕЗ як стану захищеності живих та неживих натуральних ресурсів, мінеральних ресурсів, енергії, що виробляється у межах зони з вітру, води, течії, штучних споруд, предметів та об'єктів морської (підводної) спадщини [7, с. 10]. Це кримінальні правопорушення проти довкілля, передбачені ст. ст. 243, 244, 249, 250 КК України.

До інших кримінальних правопорушень, які вчиняються у виключній (морській) економічній зоні, можемо віднести окремі кримінальні правопорушення проти власності; у сфері господарської діяльності (ст. 206-1 КК України); проти громадської безпеки (ст. 258 – 258-5 КК України); проти безпеки руху та експлуатації транспорту (ст. 278 КК України); проти авторитету органів державної влади (ст. 339 КК України); проти миру, безпеки людства та міжнародного правопорядку (ст. ст. 441, 446 КК України).

П'ята функція визначає участь ДПСУ у боротьбі з організованою злочинністю та протидії незаконній міграції на державному кордоні України та в межах контрольованих прикордонних районів.

У Законі України «Про організаційно-правові основи боротьби з організованою злочинністю» організована злочинність визначається як сукупність кримінальних правопорушень, що вчиняються у зв'язку з створенням та діяльністю організованих злочинних угруповань. Відповідно до ст. 14 Закону України «Про організаційно-правові основи боротьби з організованою злочинністю» та ст. 43 КК України можемо визначити, що до організованих злочинних угруповань законодавець відносить організовану групу та злочинну організацію.

Отже, ДПСУ бере участь у протидії створенню організованих злочинних угруповань, керівництву та сприянню їх діяльності (протидія кримінальним правопорушенням проти громадської безпеки (ст. ст. 255-256 КК України), а також протидії кримінальним правопорушенням, які вчиняються цими організованими злочинними угрупованнями. Перелік основних з них можемо визначити з огляду на судову практику: 1) кримінальні правопорушення, в яких основним або додатковим безпосереднім об'єктом є порядок переміщення осіб через державний кордон України або межі тимчасово окупованих територій (ст. ст. 149, 332, 332-1, 332-2, 334 КК України) та 2) кримінальні правопорушення, в яких основним або додатковим безпосереднім об'єктом є порядок переміщення певних товарів/предметів через державний (митний) кордон України (ст. 143, 159-1, 199, 201, 201-1, 204, 267, 268, 269, 300, 301, 305, 306, 321, 333, 441 КК України).

Окрім того, як зазначає Н. Орловська, треба враховувати, що організовані злочинні угруповання активно використовують корупцію та насильство як засоби забезпечення свого існування [8]. Тому можемо виділити низку супутніх кримінальних правопорушень, у протидії яким бере участь ДПСУ: кримінальні правопорушення у сфері службової діяльності; проти встановленого порядку обігу та використання документів (ст. ст. 357, 358 КК України); проти життя та здоров'я особи (ст. ст. 115-126, 127 КК України); проти встановленого з метою протидії залученню в економіку «брудних» коштів порядку здійснення господарської діяльності, а також порядку вчинення цивільно-правових правочинів у частині використання майна, не пов'язаного з господарською діяльністю (ст. 209 КК України).

Частина вказаних правопорушень проти встановленого порядку переміщення осіб

через державний кордон України або межі тимчасово окупованих територій розглядається і в контексті протидії незаконній міграції, незалежно від того, вчиняються вони одноосібно чи в складі організованих злочинних угруповань.

Водночас повноваження ДПСУ щодо участі в протидії організованій злочинності та нелегальній міграції територіально обмежені. Ця діяльність може здійснюватися: 1) на державному кордоні України (в пунктах пропуску через державний кордон України, поза пунктами пропуску в межах прикордонної смуги) та 2) в межах контрольованих прикордонних районів.

Реалізації шостої функції, а саме участь у заходах, спрямованих на боротьбу з тероризмом, а також припинення діяльності незаконних воєнізованих або збройних формувань (груп), організованих груп та злочинних організацій, що порушили порядок перетинання державного кордону України, здійснюється шляхом запобігання, виявлення та припинення спроб перетинання терористами державного кордону України, незаконного переміщення через державний кордон України зброї, вибухових, отруйних, радіоактивних речовин та інших предметів, що можуть бути використані як засоби вчинення терористичних актів, здійснення контрольно-дозвільних процедур з переміщення товарів (вантажів) у районі проведення антитерористичної операції; забезпечення безпеки морського судноплавства в межах територіальних вод та виключної (морської) економічної зони України під час проведення антитерористичних операцій; надання Антитерористичному центру при Службі безпеки України необхідних сил і засобів, забезпечення їх ефективного використання під час проведення антитерористичних операцій (ч. 5 ст. 5 Закону України «Про боротьбу з тероризмом»).

В межах цих заходів здійснюється протидія кримінальним правопорушенням проти громадської безпеки (ст. ст. 258–258⁵, 260 КК України), які можуть поєднуватись із вчиненням кримінальних правопорушень, передбачених ст. ст. 201, 267, 269, 332–332² КК України.

У межах виконання сьомої функції, що полягає в участі у здійсненні державної охорони місць постійного і тимчасового перебування Президента України та посадових осіб, визначених у Законі України «Про державну охорону органів державної влади України та посадових осіб», та восьмої функції щодо охорони закордонних дипломатичних установ України здійснюється протидія кримінальним правопорушенням проти основ національної безпеки України, а саме у сфері здійснення вищої державної влади, яка забезпечує нормальне її функціонування, та у сфері діяльності політичних партій (ст. 112 КК України), авторитету органів державної влади (ст. ст. 344, 346, 349 КК України); проти суспільних відносин у сфері підтримання нормальних міждержавних відносин, що забезпечують мирну співпрацю держав (ст. 444 КК України).

Отже, аналіз вищезазначених функцій дозволив виділити види кримінальних правопорушень, протидія яким здійснюється ДПСУ. Однак ми залишили поза увагою дві функції, четверту і дев'яту, з огляду на те, що вони не визначають, в яких напрямках реалізовувати завдання (а, відповідно, не визначають види кримінальних правопорушень, протидія яким здійснюється ДПСУ), а вказують, як це здійснювати, тобто мають процедурний характер.

Четверта функція визначає можливість використання особливих розвідувальних, інформаційно-аналітичних і оперативно-розшукових інструментів у протидії кримінальній деліктності.

Дев'яту функцію можемо охарактеризувати як «координаційну».

Треба враховувати, що питання координації набуває іншого вигляду під час відбиття воєнної агресії. Відповідно до ч. 3 ст. 16 Закону України «Про національну безпеку України» «сили і засоби інших складових сил оборони» можуть передаватись в підпорядкування Головнокомандувачу Збройних Сил України, який здійснює їх безпосереднє військове керівництво та управління. Однак, чи належить ДПСУ до сил оборони, цей закон чітко не визначає. Він вказує, що ДПСУ входить до «сектору безпеки і оборони України» (ст. 7).

З одного боку, цей закон визначає, що сили оборони – це Збройні Сили України, а також інші утворені відповідно до законів України військові формування, правоохоронні та розвідувальні органи, органи спеціального призначення з правоохоронними функціями, на які Конституцією та законами України покладено функції із забезпечення оборони держави. Однак в переліку функцій ДПСУ не вбачається такої, яка мала б

оборонний характер.

Тому варто конкретизувати оборонну функцію ДПСУ у п. 10 ч. 1 ст. 2 Закону України «Про Державну прикордонну службу України» і сформулювати її як десяту функцію: «участь у взаємодії з іншими складовими сектору оборони у стримуванні та відсічі збройної агресії проти України». Це буде нормативним підґрунтям протидії ДПСУ кримінальним правопорушенням проти миру, безпеки людства та міжнародного правопорядку, проти основ національної безпеки України, яка (протидія) здійснюється під час оборони держави.

Висновки. Отже, виконане дослідження показує, що законодавство України не містить чіткого переліку кримінальних правопорушень, яким протидіє ДПСУ. Найбільш оптимальним шляхом їх визначення треба визнати аналіз функцій ДПСУ, які містяться у Законі України «Про Державну прикордонну службу України». Саме функції конкретизують нормативно визначене завдання ДПСУ. Причому окремі з них безпосередньо вказують на протидію кримінальній деліктності, інші – хоча й опосередковано, але їх виконання в підсумку спрямоване на протидію певним правопорушенням.

Серед визначених кримінальних правопорушень, протидія яким здійснюється ДПСУ під час виконання своїх функцій, можемо виділити основні та супутні. До основних нами було віднесено окремі кримінальні правопорушення проти основ національної безпеки України; у сфері недоторканності державних кордонів; проти встановленого порядку переміщення через державний кордон України певних товарів/предметів; проти довкілля; проти встановленого порядку в'їзду на тимчасово окуповану територію України та виїзду з неї; проти громадської безпеки; проти авторитету органів державної влади; проти суспільних відносин у сфері підтримання нормальних міждержавних відносин, що забезпечують мирну співпрацю держав тощо. Супутніми є кримінальні правопорушення у сфері службової діяльності; проти встановленого порядку обігу та використання документів; проти життя та здоров'я особи; проти встановленого з метою протидії залученню в економіку «брудних» коштів порядку здійснення господарської діяльності.

Окрім того, треба визнати, що ДПСУ, беручи участь в обороні держави, протидіє кримінальним правопорушенням проти миру, безпеки людства та міжнародного правопорядку, проти основ національної безпеки України. Однак серед функцій ДПСУ відсутня оборонна функція. Її включення до ст. 2 Закону України «Про Державну прикордонну службу України» унормує запобіжну діяльність ДПСУ щодо зазначених кримінальних правопорушень.

Список використаних джерел

1. Публічний звіт Державної прикордонної служби України у 2021 році. *Державна прикордонна служба України*. URL: <https://dpsu.gov.ua/ua/publichniy-zvit-derzhavnoi-prikordonnoi-sluzhbi-ukraini-u-2021-roci/>.
2. Орловська Н. А., Степанова Ю. П. Незаконна міграція як загроза національній безпеці. *Освітньо-наукове забезпечення діяльності складових сектору безпеки й оборони України* : тези II Міжнар. наук.-практ. конф. (м. Хмельницький, 25 листоп. 2021 р.). Хмельницький : НАДПСУ 2021. С. 380–382.
3. Про національну безпеку України : Закон України від 21 червня 2018 року. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2469-19#Text>.
4. Словник української мови : в 11 т. / за ред. І. К. Білодіда. Київ : Наукова думка, 1972. Т. 3. 744 с.
5. Кумейко А. В. Адміністративно-правовий статус Служби безпеки України у системі суб'єктів протидії злочинності : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.07 / Харк. нац. ун-т внутр. справ. Харків, 2016. 20 с.
6. Аверочкіна Т. Щодо правового забезпечення режиму виключної (морської) економічної зони України. *Юридичний вісник*. 2018. № 4. С. 29–34.
7. Пригула А. М. Кримінально-правова охорона виключної (морської) економічної зони України : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.08 / Національний університет «Одеська юридична академія». Одеса, 2010. 20 с.
8. Орловська Н. А., Паламарчук Г. В. Наркоконтрабанда як транскордонний злочин: економіко-кримінологічний вимір. *Вісник Національної академії Державної прикордонної служби України імені Богдана Хмельницького*. 2017. Вип. 2. URL: http://irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?C21COM=2&I21DBN=UJRN&P21DBN=UJRN&IMAGE_FILE_DOWNLOAD=1&Image_file_name=PDF/vnadrpcum_2017_2_5.pdf.

Надійшла до редакції 10.07.2022

References

1. Publichnyi zvit Derzhavnoi prykordonnoi sluzhby Ukrainy u 2021 rotsi [Public report of the State Border Service of Ukraine in 2021]. Derzhavna prykordonna sluzhba Ukrainy. URL : <https://dpsu.gov.ua/ua/publichnyi-zvit-derzhavnoi-prikordonnoi-sluzhbi-ukraini-u-2021-roci/>. [in Ukr.].
2. Orlovska, N. A., Stepanova, Yu. P. (2021) Nezakonna mihratsiia yak zahroza natsionalnii bezpetsi [Illegal migration as a threat to national security]. *Osvitno-naukove zabezpechennia diialnosti skladovykh sektoru bezpeky y oborony Ukrainy Educational and scientific support of the activities of the components of the security and defense sector of Ukraine : tezy II Mizhnarodnoi naukovoprakt. konf. (m. Khmelnytskyi, 25 lystopada 2021 roku)*. Khmelnytskyi : NADPSU, pp. 380–382. [in Ukr.].
3. Pro natsionalnu bezpeku Ukrainy [On national security of Ukraine] : Zakon Ukrainy vid 21 chervnia 2018 roku. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2469-19#Text>. [in Ukr.].
4. Slovnyk ukrainskoi movy [Dictionary of the Ukrainian language] : v 11 t. / za red. I. K. Bilodida. Kyiv : Naukova dumka, 1972. Vol. 3. 744 p. [in Ukr.].
5. Kumeiko A. V. Administratyvno-pravovyi status Sluzhby bezpeky Ukrainy u systemi subiektiv protydii zlochynnosti [Administrative and legal status of the Security Service of Ukraine in the system of crime prevention entities] : avtoref. dys. ... kand. yuryd. nauk : 12.00.07 / Khark. nats. un-t vnutr. sprav. Kharkiv, 2016. 20 p. [in Ukr.].
6. Averochkina, T. (2018) Shchodo pravovoho zabezpechennia rezhymu vykliuchnoi (morskoj) ekonomichnoi zony Ukrainy [Regarding the legal support of the regime of the exclusive (maritime) economic zone of Ukraine]. *Yurydychnyi visnyk*. № 4, pp. 29–34. [in Ukr.].
7. Prytula A. M. (2010) Kryminalno-pravova okhorona vykliuchnoi (morskoj) ekonomichnoi zony Ukrainy [Criminal law protection of the exclusive (maritime) economic zone of Ukraine] : avtoref. dys. ... kand. yuryd. nauk : 12.00.08 / Natsionalnyi universytet «Odeska yurydychna akademiia». Odesa, 20 p. [in Ukr.].
8. Orlovska, N. A., Palamarchuk, H. V. (2017) Narkokontarabanda yak transkordonnyi zlochyn: ekonomiko-kryminolohichni vymir [Narco smuggling as a cross-border crime: economic and criminological dimension]. *Visnyk Natsionalnoi akademii Derzhavnoi prykordonnoi sluzhby Ukrainy imeni Bohdana Khmelnytskoho*. Vyp. 2. URL: http://irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?C21COM=2&I21DBN=UJRN&P21DBN=UJRN&IMAGE_FILE_DOWNLOAD=1&Image_file_name=PDF/vnadpcurn_2017_2_5.pdf. [in Ukr.].

ABSTRACT

Yuliia Stepanova. Types of criminal offenses counteraction to which is committed by the State Border Service of Ukraine. The purpose of the article is to determine the types of criminal offenses counteraction to which is committed by the State Border Guard Service of Ukraine by analyzing the functions of the border agency. There is no a clear list of criminal offenses in legislation to which the State Border Guard Service of Ukraine counteracts. Therefore, when determining them, the author made conclusions from the normative basis of the activities of the SBGS, analyzing the types of criminal offenses that are countered by the SBGS, through the prism of functions and comparing them with the tasks and powers of the border agency. In the course of the study it was established that some of the functions directly indicate the prevention of criminal delinquency, while others – albeit indirectly, but their implementation is ultimately aimed at prevention of criminal offenses.

It was proposed to distinguish the main and related criminal offenses, which are countered by the SBGS. The main criminal offenses include separate criminal offenses against the foundations of Ukraine's national security; in the field of inviolability of state borders; against the established order of moving certain goods/items across the state border of Ukraine; against the environment; against the established procedure for entering and leaving the temporarily occupied territory of Ukraine; against public safety; against the authority of state authorities; against social relations in the sphere of maintenance of normal interstate relations, which ensure peaceful cooperation of states, etc. Concomitant criminal offenses are criminal offenses in the field of official activity; against the established order of circulation and use of documents; against the life and health of a person; against the order of economic activity established with the aim of countering the involvement of “dirty” funds in the economic activity.

In the course of assessing the compliance of the state of regulatory support for the activities of the SBGS in relation to combating criminal offenses to the challenges and threats caused by war and the social phenomena accompanying it, it was established that the scope of powers granted to the SBGS on defense of the state does not correspond to the content of its functions. In view of this, it is proposed to specify the defense function of the SBGS, which regulates the preventive activities of the SBGS regarding criminal offenses against peace, human security, and the international legal order, and against the foundations of Ukraine's national security in the course of state defense.

Keywords: counteraction, criminal offense, criminal delict, functions, state border, temporarily occupied territory, exclusive (maritime) economic zone.